

ИЧКИ АУДИТ ХИЗМАТИ ФАОЛИЯТИ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШДА ОПЕРАЦИОН АУДИТНИНГ ЎРНИ

Жунаид М.Шайх,

Бруней технология университети профессори, Бруней қироллиги. Даруссалам. Email: junaid9nine@gmail.com, ORCID: 0000 0003 3312 4635

Ислом Кўзиев

и.ф.д., профессор, "Аудит" кафедраси мудири, Тошкент молия институти, Тошкент, Ўзбекистон, Email: islomkuziyev1973@gmail.com, ORCID: 0000 0002 9794 8046

Илхом Авазов

PhD., доцент, "Аудит" кафедраси, Тошкент молия институти, Тошкент, Ўзбекистон, Email: iavazov86@mail.ru, ORCID: 0000 0001 8917 6966

Матрасул Якубов

катта ўқитувчи, "Аудит" кафедраси, Тошкент молия институти, Тошкент, Ўзбекистон, Email: matrasul01@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7417-7421

THE ROLE OF OPERATING AUDIT IN EVALUATING THE EFFICIENCY OF INTERNAL AUDIT SERVICES

Junaid M.Shayx,

Professor at Brunei University of Technology, Kingdom of Brunei. Darussalam. Email: junaid9nine@gmail.com, ORCID: 0000 0003 3312 4635

Islom Kuziev

i.f.d., professor, head of the "Audit" department, Tashkent Financial Institute, Tashkent, Uzbekistan, Email: islomkuziyev1973@gmail.com, ORCID: 0000 0002 9794 8046

Ithom Avazov

PhD., Associate Professor, Department of Audit, Tashkent Financial Institute, Tashkent, Uzbekistan, Email: iavazov86@mail.ru, ORCID: 0000 0001 8917 6966

Matrasul Yaqubov

Senior Lecturer, Department of Audit, Tashkent Financial Institute, Tashkent, Uzbekistan, Email: matrasul01@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7417-7421

JEL Classification: M4, M42

Аннотация: Мамлакатимизда турли мулкчилик шаклларида асосланган тадбиркорлик субъектларида корпоратив бошқарувнинг замонавий модели шаклланиши улар фаолиятининг самарадорлиги ҳамда инвестицион жозибадорлиги ошишининг муҳим шарти ҳисобланади. Айнан шундай бошқарувга асосланган тадбиркорлик субъектларида ички аудит хизмати ўз ўрнига эга бўлади ҳамда унинг олдига бир қатор муҳим вазифалар қўйилади. Лекин қўйилган вазифаларнинг қанчалик самарали амалга оширилиётганлиги ҳамда олинган натижаларнинг тадбиркорлик субъекти

фаолияти ривожланишига қай даражада таъсир кўрсатишини аниқлаш долзарб масала бўлиб қолмоқда. Бундай ҳолатларда, аудиторлик хизматлари бозори янада кенгаяди ва аудит шаклларида, жумладан операцион аудитнинг ривожланишига замин яратилади.

Шундан келиб чиққан ҳолда, мазкур мақолада ички аудит хизмати фаолияти самарадорлигини баҳолашда операцион аудитни қўллаш масалалари очиб берилган. Шунингдек, ички аудит хизмати фаолиятини баҳолашда операцион аудит мақсад йўналиши ҳисобланган тежамкорлик, фаолият

самарадорлиги ҳамда унинг
натижавийлигини баҳоловчи
мезонлар тавсифи келтирилган.
Тадқиқотлар натижасида ички аудит
хизмати фаолиятининг самарадорлигини
ифодаловчи мезонларнинг тавсиявий
таркиби шакллантирилди.

Операцион аудитнинг корхона
фаолияти самарадорлигини комплекс
баҳолаш, унинг молиявий ҳолати ва
рентабеллигини баиоратлаш ҳамда
яхшилаш бўйича амалий таклифларни
ишлаб чиқиш, ташилотларда ички
аудит хизматининг мавжуд ҳолатида
унинг самарадорлигини баҳолаш фаолият
ривожланишининг муҳим омили
сифатида ўрганилган.

Ички аудит хизмати сифатини
баҳолашга ходимлар ротацияси,
стандартларга мувофиқлиги, самарали
вақт мутаносиблиги, бевосита
аудиторлик русум қоидалари ва якуний
ҳисоботни тайёрлаш ўртасидаги вақт,
алоҳида аудит ўтказиш учун сарфланган
вақтнинг режалаштирилган вақт билан
таққосланиши, ички аудитнинг обрў –
эътибори каби мезонларни киритиш
мумкин. Мақолада ушбу жиҳатларни
эътиборга олган ҳолда ташилотларда
ташкил этилган ички аудит хизматининг
самарадорлигини баҳолашда операцион
аудитнинг муҳим жиҳатлари ёритилган.
Шу билан бир қаторда мавзу юзасидан
юзага келиши мумкин бўлган муаммоли
вазиятлар, норматив-ҳуқуқий жиҳатдан
такомиллаштириш учун таклифлар ва
муаммоларни ечимлари тўғрисида
керакли хулосалар шакллантирилган.

Abstract. The formation of a modern
model of corporate governance in business
entities based on various forms of ownership
in our real estate is an important condition
for the increase in the efficiency of their
activities and investment attractiveness. In

business entities based on this kind of
management, the Internal audit Service will
have its place and a number of important
tasks will be put before it. But it remains an
urgent issue to determine how effectively the
tasks are carried out and to what extent the
results obtained will affect the development
of the activity of the business entity. In such
cases, the market of audit services will
become more and more complex, paving the
way for the development of audit forms,
including operational audit.

Proceeding from this, this article
describes the issues of the use of operational
audit in assessing the effectiveness of the
Internal audit Service Activities. Also, in the
evaluation of the activities of the Internal
audit Service, a description of the criteria for
assessing the efficiency of the activity, as well
as its effectiveness, which are considered the
target direction of the operational audit is
given. As a result of the research, the
recommended composition of the criteria that
characterize the effectiveness of the Internal
audit Service activities were formulated.

A comprehensive assessment of the
effectiveness of operational audit of the
enterprise, the development of practical
proposals for forecasting and improving its
financial condition and profitability, the
assessment of its effectiveness in the current
state of internal audit services in
organizations are studied as an important
factor in business development.

Criteria for assessing the quality of
the internal audit service include staff
rotation, compliance with standards,
effective time balance, time between direct
audit procedures and preparation of the final
report, comparison of time spent on a
separate audit with the planned time,
reputation of the internal audit. Taking into
account these aspects, the article highlights
important aspects of operational audit in